

האוניברסיטה העברית בירושלים

סילבוס

"זוהי ספרטה"? ספרטה בין היסטוריה ודמיון - 39007

תאריך עדכון אחרון 15-09-2024

נקודות זכות באוניברסיטה העברית: 2

תואר: בוגר

היחידה האקדמית שאחראית על הקורס: היסטוריה

השנה הראשונה בתואר בה ניתן ללמוד את הקורס: 0

סמסטר: סמסטר א'

שפת ההוראה: עברית

קמפוס: הר הצופים

מורה אחראי על הקורס (רכז): ד"ר לי מרדכי

דוא"ל של המורה האחראי על הקורס: lee.mordechai@mail.huji.ac.il

שעות קבלה של רכז הקורס:

מורי הקורס:

תאור כללי של הקורס:

קורס זה יעסוק בפוליס היוונית ספרטה ויחולק לשלושה חלקים. חלק אחד בקורס יסקור את ספרטה ההיסטורית באמצעות מקורות מהתקופה הארכאית והקלאסית (בין המאות השביעית לרביעית לפנה"ס) ובו ניגע במספר נושאים ספציפיים לדיון בספרטה-כמו החינוך, הממשל, המיניות והדמוגרפיה בפוליס. נבחן גם את הקבוצות החברתיות השונות בספרטה-כמו ההלוטים (הגרסה הספרטנית לעבדים), הנשים הספרטניות וכמובן האזרחים-הלוחמים שבפוליס. בחלק זה ננתח באופן ביקורתי מקורות ראשוניים כתובים ותרבות חומרית מהתקופה כדי ללמוד מהם על ספרטה העתיקה.

החלק השני של הקורס יעבור לדון בדמותה של ספרטה אצל כותבים מאוחרים יותר, מאז העת העתיקה ועד לתקופה המודרנית. נתוודע לקשיים המהותיים העומדים בפנינו להבין את ספרטה ההיסטורית, נדון ב"חיזון השווא של ספרטה"-הפערים בין דמיון ומציאות בהתייחסות לפוליס זו-ונבחן איך כותבים שונים ומגוונים בחרו לפרש את ההיסטוריה של ספרטה תוך כדי העברת מסרים רלוונטיים להווה שלהם. החלק השלישי של הקורס יבחן את האפיזודה המפורסמת ביותר בהיסטוריה של ספרטה-קרב תרמופילאי-מהעת העתיקה ועד לתרבות הפופולרית של המאה ה-21, כמו למשל בספר הגרפי/סרט 300 ובמשחק המחשב Assassin's Creed Odyssey.

קורס זה אינו דורש ידע מוקדם. ידע בסיסי על יוון העתיקה או ספרטה יעזור מאוד עבור ההקשר, ומומלץ בחום לקחת את מבוא החובה בחוג להיסטוריה (מבוא ליוון העתיקה, קורס מס' 39189) שמוצע במקביל לקורס זה.

מטרות הקורס:

תוצרי למידה

בסיומו של קורס זה, סטודנטים יהיו מסוגלים:

1. לתאר את התהליכים, הדמויות והאירועים העיקריים בהיסטוריה של ספרטה בין התקופה הארכאית לתקופה הקלאסית (בעיקר בין המאות השביעית לרביעית לפני הספירה)
2. לקרוא מקורות היסטוריים באופן ביקורתי
3. להכיר חלק מהמקורות הכתובים לחקר ספרטה
4. לזהות מקרים בהם ההיסטוריה העתיקה ממשיכה להשפיע על עולמנו היום
5. לסנתז מקורות ראשוניים ומשניים במחקר היסטורי עצמאי
6. לבנות טיעון מבוסס על עדויות ממקורות
7. לפתח את יכולות הכתיבה והתקשורת שלכם/ן

דרישות נוכחות (%) :

100

שיטת ההוראה בקורס:

רשימת נושאים / תכנית הלימודים בקורס:

חלק א' - ספרטה

1. הקדמה
2. ספרטה אצל הרודוטוס
3. ספרטה אצל תוקידידס
4. ספרטה אצל קסנופון
5. ספרטה אצל אריסטו ואחרים

חלק ב' - אחרי ספרטה

6. פלוטארכוס והשפעותיו (1)
7. פלוטארכוס והשפעותיו (2)
8. המחקר הרואניזניסטי על ספרטה
9. היחס לספרטה באירופה ובצפון אמריקה

חלק ג' - מקרה בוחן: קרב תרמופילאי

10. קרב תרמופילאי
11. קרב תרמופילאי בזיכרון המערבי (אמצע המאה ה-20)
12. קרב תרמופילאי בזיכרון המערבי (סוף המאה ה-20 ותחילת המאה ה-21)
13. גרסה אלטרנטיבית לקרב תרמופילאי (?)

חומר חובה לקריאה:

רשימת קריאה מפורטת תינתן בשיעור הראשון. הקריאה תכלול:

- Cavanagh, W.G., ed. *Sparta and Laconia: from prehistory to premodern*. London and Athens: British School at Athens 2009.
- Kennell, N. *Spartans: A New History*. Oxford and Malden: Wiley-Blackwell Press 2010.
- Pomeroy, S.B. *Spartan Women*, Oxford: Oxford University Press 2002.
- Powell, A., ed. *Sparta: beyond the mirage*. Swansea and London: Classical Press of Wales: Duckworth 2002.
- Powell, A., ed. *A Companion to Sparta*. Hoboken, NJ: Wiley-Blackwell 2018.

חומר לקריאה נוספת:

מרכיבי הציון הסופי:

הגשת עבודה מסכמת / פרויקט גמר / מטלת סיכום / מבחן בית / רפרט 70 %
מטלות הגשה במהלך הסמסטר: תרגילים / עבודות / מבדקים / דוחות / פורום / סימולציה ואחרות
15 %

נוכחות / השתתפות בסיור 10 %
אחר 5 %

מידע נוסף / הערות: